

בואכם לששלוס

טקס והתכנסות
לשיבה ממילואים

מחבר
הטקסים

jewishrituals.org.il

הקדמה והסבר:

החייל.ת השב.ה הביתה אחרי תקופה ארוכה יותר או פחות, קשה יותר או פחות, נמצאת כרגע בתווך, בין חיי הצבא לבין חיי האזרחות;

בין המראות, החוויות וההתנהלות של 'שם' - התנהלות טוטאלית, מתמסרת, מלאת אחווה ורוויית משמעות וגם מציאות של סכנת חיים, מוות, אימה - לבין חיי היומיום של 'כאן', שכטיבם של חיי יומיום, הם מגוונים יותר - בית, עבודה, מסגרות לילדים, חברים, הורים - אך מוחלטים פחות, מבחינת תחושת המשמעות והתרומה, ויש בהם גם את שמחת החירות, אך גם מתח של תמרון בין משימות ורצונות וצרכים. רבים מהחוזרים יודעים בוודאות כזו או אחרת שבקרוב ייקראו שוב למילואים, ולכן המתח גדול עוד יותר.

ברצוננו לחבק את החייל.ת החוזרת, לנסות ולהבין את שהיה שם ואת מה שקורה כאן, להקשיב, לתמוך ולקוות יחד, וכך לאפשר קרקע פורייה לנטיעה מחודשת בחיי היומיום.

אנחנו בחודש שבט, החודש שהפך בתרבות היהודית לדורותיה לסמל לחיבור לאדמה, לארץ הזו, לעציה ולפרותיה, סמל של חיים פשוטים ומחברים של אדם ואדמה, של עם וארצו.

חודש שבט השנה זכה שרבים חוזרים בו מהמילואים לחיי השגרה וכמה מתאים לחבר בין המציאות המורכבת שלנו, לבין סמליו של הזמן היהודי-ישראלי הזה, ולהציע לשבים ולמקבלי הפנים טקס של נטיעה מחודשת, על מנת שעוד נשוב ונלבלב כולנו.

את הטקס אפשר לקיים בחצר הבית או הבניין המשותף, ולשלב בו נטיעה ממשית של עץ או עציץ.

אפשר להתכנס גם סביב ארוחה חגיגית (ארוחה משפחתית, ארוחת שבת או ארוחה בעבודה), ולקיים נטיעה סמלית בלבד במילים ובאיחולים.

הטקס בנוי משבעה חלקים:

- א. פתיחה בשיר ובמילים
- ב. דברי שיתוף של החוזר. ת הביתה
- ג. הודיה (ברכת הגומל)
- ד. בקשות
- ה. נטיעה (לבוחרים לנטוע)
- ו. תפילות על מי שטרם שב לביתו
- ז. סיום

מובן כי אפשר להוסיף או לגרוע, לבחור נוסחים אחרים, שירים נוספים או ברכות אחרות, העיקר הוא ליצור מרחב בטוח ותומך לשלב המעבר המורכב שבין המלחמה לחיים.

פתיחה

הסבר למנחה:

את הטקס מומלץ להתחיל בשיר מתאים אותו אפשר לשיר יחד או רק להאזין.

רעיונות לשירים: חלקת אלוהים (יורם טהרלב), **נגמר** (עידן עמדו), **שוב-חזרת פתאום** (דפנה עבר הדני), **נחמה** (רחל שפירא), **חייל חוזר** (עלי מוהר).

בסריקת הברקוד, תוכלו למצוא פלייליסט של השירים:

דברי פתיחה למנחה:

לְכֹל, זְמַן; וְעַת לְכֹל-חֶפֶץ, תַּחַת הַשָּׁמַיִם
עַת לְטַעַת, וְעַת לְעֶקוֹר נְטוּעַ.
עַת לְהַרוֹג וְעַת לְרַפּוֹא,
עַת לְבָבוֹת וְעַת לְשָׁחוֹק,
עַת סְפוּד וְעַת רְקוּד.
עַת לְחֶבּוֹק, וְעַת לְרַחֵק מִחֶבֶק
עַת לְאַהֵב וְעַת לְשֹׂנֵא,
עַת מִלְחָמָה וְעַת שָׁלוֹם

קהלת פרק ג' (בדילוגים)

על קהלת אפשר להוסיף: עת לצאת ועת לבוא.
בתוך המלחמה הקשה חזרה אלינו _____
ואנחנו מברכים על בואו/ה [גם אם ייקרא/
תקרא שוב לצאת למילואים] ורוצים לקיים טקס
שיאפשר חיבור מחודש לעורך, לחיים.

עידו כלפון, חזר הביתה אחרי 80 יום, וכך הוא כתב:

עכשיו כשאני אחרי, מה אפשר להגיד?

בשלושה חודשים האחרונים עברתי כנראה את הדבר הגדול ביותר והמשמעותי ביותר עד כה בחיים. קשה להסביר במילים מה מלחמה עושה לבן אדם.

.. לא חשבתי שארגיש דברים כאלה, לא חשבתי שאדע במשך זמן, מה זה כשהמוות נושף לך בעורף. כל רגע בפנים הוא קיצוני, לא דומה לשום דבר. רחובות הרוסים ובתים מפורקים מהיסוד. שכונות שנועדו להרוג אותך, בתים מתפוצצים ומחבלים שצצים מכל מיני חורים ורק מנסים לפגוע בכמה שיותר. זירת מוות אחת גדולה.

ואתה שם פעם אחר פעם, כל כניסה מסובב את הרולטה ומקווה שהיא לא תעצר עליך הפעם. ... כמה מזל אני צריך שיהיה לי?...

בני האדם הם סתגלנים, מסתגלים מהר לדברים ומתרגלים. האם אפשר להתרגל לפחד מלמות? לא חושב, אצלי זה רק הלך והתגבר.... אף אחד לא הכין אותי לזה. מכניסה לכניסה אתה מרגיש עוד ביס בנפש...

...אחרי הדבר הזה אני מרגיש גדול מהחיים. שום שטות לא יכולה להזיז אותי יותר, כל הבעיות הן שוליות כשאני אחרי 40 יום של לחימה אמיתית וקשה ...

עכשיו החיים נראים אחרת. עכשיו החיים הם לא מובן מאליו, ... עכשיו החיים נראים בעלי יותר ערך וזה אומר לי דרשני גדול. אני מחוייב לתת לחיים שלי משמעות וללכת אחרי המאווים שלי באומץ, בלי פחד מהדרך הארוכה או הקשה. "מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה". (עידו כלפון, זמני מלחמה)

_____ (שם החייל.ת), אנחנו פה איתך,
יודעים שלא משנה באיזה חלק של המלחמה היית- זו הייתה מציאות אחרת, קיצונית, שונה, משנה חיים. אנחנו גאים בכך ורוצים לתת חיבוק גדול, וגם מבינים שהמעבר בין מה שעברת ועברתם לבין חיי האזרחות יכול להיות קשה, מורכב ואולי אפילו מאכזב לפרקים. אנחנו רוצים להיות לך למשענת.

ברגעים הבאים נבקש להיות איתך יחד ברגעי המעבר האלה, יד ביד ולב אל לב, ונמשיך להיות איתך בדרך הזאת, שכנראה עוד תהיה מפותלת, עד שאפשר יהיה לחזור לשגרה.

דברי שיתוף

הסבר למנחה:

בחלק זה נזמין את החוזרת לשתף במחשבות, בתחושות
ובתקוות - בזמן המעבר הזה.

הודיה ברכת הגומל

הסבר למנחה:

בְּרַכַּת הַגּוֹמֵל היא ברכת שבח לה' על טובה שגמל למברך, שאותה מברך אדם שהיה בסכנת חיים או בסכנה משמעותית אחרת וניצל ממנה. לפניכם לבחירה הנוסח המסורתי או מילותיו היפות של מאיר אריאל, לבחירה על פי טעמכם:

עכשיו יברך/תברך _____ [ברכת הגומל]
בהודיה על שובו/ה בשלום הביתה, תוך צער גדול
וכאב על אלה שלא זכו לכך, ותוך תפילה כי כל
החיילים והחיילות, החטופים והחטופות, יזכו גם
הם במהרה לברך ברכת הגומל בקרב אהוביהם.

מודה אני/ מאיר אריאל

מודה אני
לפניך ולך
על כל החסד
והאמת והטובה
והרעה והטובה
שעשית עמדי
ועם ביתי
ועם קרובי וידידי
ועם בני עמי
ועם ארצי, ועם כל
העולם והאדם
אשר בראת.

נוסח מסורתי:

המברכת:
ברוך אתה ה'
אלהינו מלך
העולם, הגומל
לחייבים טובות
שגמלני כל טוב

הקהל עונה:
מי שגמלך טוב.
הוא יגמלך כל
טוב סלה

בקשות

הסבר למנחה:

בסיום ההודיה נזמין את החוזר. ת לומר כמה בקשות לימי השגרה שיבואו והקהל יענה להן כהד. אפשר כמובן לנסח בקשות אחרות בהתאם לנסיבות. מומלץ להזמין את המשתתפים להוסיף בקשות נוספות לחוזר. ת או לכולם.

אפשר להחליף את הבקשות בכתיבה: כל המשתתפים יקבלו פתקים וכלי כתיבה ויכתבו בקשות ותקוות, אותם אפשר להקריא או לתת לחוזר. ת או אפילו להטמין באדמה או בצנצנת ללא קריאה.

מומלץ להקדים כמה מילות הסבר לחלק זה, על פי הדרך שנבחרה.

החוזר.ת: יהי רצון ועם פשיטת המדים - אזכה לנטוע את עצמי מחדש בחיי היומיום, ולהעמיק שורשים איתנים ועמוקים, מלאים תקווה, אמונה וחיים.

הקהל: יהי רצון ועם פשיטת המדים - תזכה/י לנטוע את עצמך מחדש בחיי היומיום, ולהעמיק שורשים איתנים ועמוקים, מלאים תקווה, אמונה וחיים.

החוזר.ת: יהי רצון ואשא איתי את הרעות והשותפות שליוו אותי בימי המילואים, ואתחזק מכוחם בחיי היומיום. ואם אקרא לשוב למדים, אקח איתי את כוחו של הבית ואת אהבתם של בני משפחתי וחבריי.

הקהל: יהי רצון ותשא.י איתך את הרעות והשותפות שליוו אותך בימי המילואים, ותתחזק.י מכוחם בחיי היומיום. ואם תקרא.י לשוב למדים, תקח.י איתך את כוחו של הבית ואת אהבתם של בני משפחתך וחבריך.

החוזר.ת: יהי רצון שיהיו ימיי ולילותיי רצופי שקט ושלווה, משפחתיות וחום, וארווה נחת מכל אשר לי, ואהנה מפירות היומיום ומשמחת הדברים הפשוטים.

הקהל: יהי רצון שיהיו ימך ולילותיך רצופי שקט ושלווה, משפחתיות וחום, ותרווה נחת מכל אשר לך ותהנה מפירות היומיום ומשמחת הדברים הפשוטים.

החוזר.ת: יהי רצון ושובי מסמל את שובם של כל הלוחמים והלוחמות, החטופים והחטופות, בשלום לבתיהם, למשפחותיהם, לחייהם.

הקהל: יהי רצון ושובך מסמל את שובם של כל הלוחמים והלוחמות, החטופים והחטופות, בשלום לבתיהם, למשפחותיהם, לחייהם.

כולם יחד: יהי רצון וימי מלחמה אלה יסתיימו בקרוב מכל קרוב, בנצחוננו, בנצחון הטוב על הרע, האור על החושך, החפץ חיים על הממית, התקווה על הייאוש.

הסבר למנחה:

נזמין את החוזרת לסמל את הנטיעה בחיים דרך נטיעה ממשית של עץ, שיח או פרח בגינה או בעציץ. אפשר כמובן להחליף את הנטיעה בארוחה חגיגית המסמלת את החיבור לבית, לטעמים ולריחות של חיי היומיום, ולתבל את הארוחה בקטעי קריאה, שירים ואיחולים נוספים.

אחד מהמקורות הבאים יכול לפתוח את טקס הנטיעה והם יכולים גם לשמש בסיס לברכה בתוך הארוחה, ללא נטיעה ממשית, אלא בשיחה על נטיעה בחיים כרעיון.

לפנות בוקר חגית דרדיק אקרמן

//

לפנות בקר
יצאתי לחצר ביתי
וסבתִי בָּהּ לֹאטִי
נותנת לִידוֹ שֶׁל הַבָּקֶר
להוביל אותִי בְּעֹרֹת
לפְנֵה
שְׁעִין לֹא רֹאֶתָה
וְיָד לֹא נִגְעָה
וּלְרַגְע חִי הִיִּיתִי שָׁם
וְיִכְלַתִּי לְהִתְקַרֵּב
לְאִדָּמָה
הַמְּבַקֶּשֶׁת
לְחַפֵּר בָּהּ גְּמָה רְחֹבָה
וְעִמְקָה
לְהִשְׁקוֹת
וְלְטַעַת בָּהּ
תִּקְוָה.

הרש"ר הירש

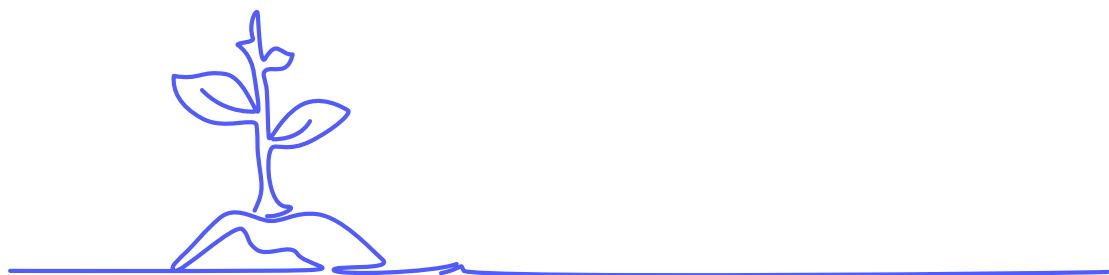
//

תקומתו של העץ איננה
מושרשת בענפים ובעלים
ובפירות המפוארים, - אלא
בשרשיו, שהם מחוזקים במקום
אשר הרוחות והסערות לא
תגענה שמה. הם מתחזקים על
מקור מים חיים של התחדשות.
העץ איננו דואג בזמן שהסערות
תופסות אותו, מנענעות אותו
וכופפות אותו, הוא לא נע ולא
זע ממקומו, וכל זמן שהוא לא
נעקר ממקומו, היה תהיה לו
תקומה!
ועל כן נמצא שהאילן לא הפסיד
כלום, אדרבא - החליף כוח
במאבק. כן הוא האדם. כל זמן
שהוא נצמד לשרשיו הרוחניים
- שום רוח לא תעקור אותו
ממקומו. ונהפוך הוא, הסערות
תעוררנה את כח ההתחדשות!

נבקש עתה לטעת שתיל של תקווה, שתיל שיצמיח שורשים, שילבלב ויתחדש וילווה אותנו בימים הבאים ויסמל עבור כולנו את החיבור העמוק של אדם ואדמה, ושל כולנו יחד.

ברכת הנוטע.ת:

בנטיעת שתיל זה אני מתכוונת להיקלטות באדמה, לצמיחה נחושה ולאריכות ימים, בטוב, בחן, בחסד וברחמים, וכפי ששתיל זה זקוק לזמן, אור, אוויר ומים כדי לצמוח וללבלב, כך גם אני, וכפי שנטיעת שתיל זה היא מעשה קטן שיוליך לצמיחה גדולה, כך גם אני אשזור את חזרתי במעשים קטנים ופשוטים, שיזכירו לי ולכולנו כי פשוטים הדברים וחיים ומותר במ לנגוע, ומותר לאהוב, ומותר ומותר לאהוב.

תפילה

הסבר למנחה:

לצד שמחת החזרה של החייל.ת, נתפלל כולנו יחד על כל מי שעדיין לא שבו לביתם.
לפניכם תפילות לשלום החיילים, החטופים והפצועים.

מוזמנים לטרוק את
הברקוד ולמצוא נוסחים
נוספים לתפילות אלו

תפילה לשלום החיילים

תִּפְלָה יֵשׁ בְּנוֹ שֶׁתִּלְכוּ וְתִבּוֹאוּ בְּשָׁלוֹם
וּבְבִטְחָה אֶל כָּל מַחֻזּוֹת חַפְצְכֶם.
וְשָׁקֵט תִּמְצְאוּ בְּכֹל שֶׁתֵּלֶךְ נַפְשְׁכֶם
וְחַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים.
שְׁלֹא יוּכְלוּ לָכֶם כָּל פְּרַעֲנִיּוֹת
שֶׁמִּתְרַגְּשׁוֹת וּבָאוֹת בְּדַרְכְּכֶם.
יְהִיו מַעֲשֵׂיכֶם טוֹבִים - נְתִיבְכֶם אֲמֵת
וּפְעֵלְכֶם תָּמִים.
כַּח מִצְאוּ לַעֲבֹר אֶת מִבְחָנֵי הָאֵשׁ
וּבְבִטְחָה לְהֵלֶךְ לַיָּמִים הַבָּאִים.
וּכְשֶׁתָּשׁוּבוּ לְכָאן, עֵיפִים, בְּדֶרֶךְ הָעוֹלָה
נַחֲבֵק אֶתְכֶם שְׁקֵטִים וְאוֹהֲבִים, חֲסֵרֵי
מֶלֶךְ
נִרְאָה בְּעֵינֵיכֶם, בֵּין הַלְהָבוֹת הַדּוֹעֵכוֹת
אֶת נִיצוּצוֹת נְשִׁמָּתָה שֶׁל הַחֲמֵלָה
וְאֵת יְפֵי הַנֶּפֶשׁ שֶׁלֹא חֲדָלָה

תפילה לשלום החטופים

יהי רצון מלפניך, אלוהי אבותינו
ואמותינו, שתשמע תחינתנו על
הנעדרים והחטופים
אשר נלקחו מבתיהם, מישוביהם
ומקבוציהם, ממוצבי הצבא
וממרחבי המחול,
שעברו ממנוחת חג לאימת מלחמה,
ונמצאים כעת בסכנת חיים, במרחב
זר ועוין.
בעבור שאנו, ורבים בעולם,
מתפללים בעבורם -
נבקש ונייחל שישובו במהרה לחיק
משפחותיהם, לישוביהם, לבתיהם,
לשדות שמחתם ומחולם.
ויקוים בהם מקרא שכתוב:
”וּפְדוּיֵי ה' יִשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרָנָה.”
ונאמר אמן.

תפילה לשלום הפצועים

מִי שֶׁבֵרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבֵרָהֶם יִצְחָק
וַיַּעֲקֹב מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן דָּוִד וְשִׁלְמֹה
וְאֲמוֹתֵינוּ שָׂרָה רַבֵּקָה רָחֵל וְלֵאָה הוּא
יְבָרֶךְ וַיִּרְפָּא אֶת כָּל פְּצוּעֵי הַמְּלַחְמָה
וְהַתְּקָרִיּוֹת, חֵילִים וְחֵילוֹת, אֲזָרְחִים
וְאֲזָרְחִיּוֹת, תִּירִים וּפּוֹעֲלִים,
זְקֵנִים וַיְלָדִים.

הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִמְלֵא רַחֲמִים
עֲלֵיהֶם לְהַחֲלִימָם וּלְרַפְּאֵתָם
וּלְהַחֲזִיקָם וּלְהַחֲיוֹתָם, וַיִּשְׁלַח לָהֶם
מִהֲרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם לְכָל
אִיבְרֵיהֶם וּלְכָל גִּידֵיהֶם בְּתוֹךְ שָׂאֵר
חוּלֵי יִשְׂרָאֵל, רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת
הַגּוּף,
הַשְׁתָּא בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב.
וְנֹאמֵר אָמֵן.

סיון

הסבר למנחה:

נסיים בשירה משותפת של שירי תקוה ושמירה כמו
'הלוואי', 'קרן שמש' או 'על כל אלו'.

תוכלו למצוא שירים נוספים בפלייליסט של הטקס.

נחתום בשירת התקווה, תוך תשומת לב למילים
ולמשמעותן בעת הזו.

כָּל עוֹד בְּלֵבב פְּנִימָה

נִפְשׁ יְהוּדֵי הוֹמִיָּה

וּלְפָאֲתֵי מְזֶרֶח קְדִימָה

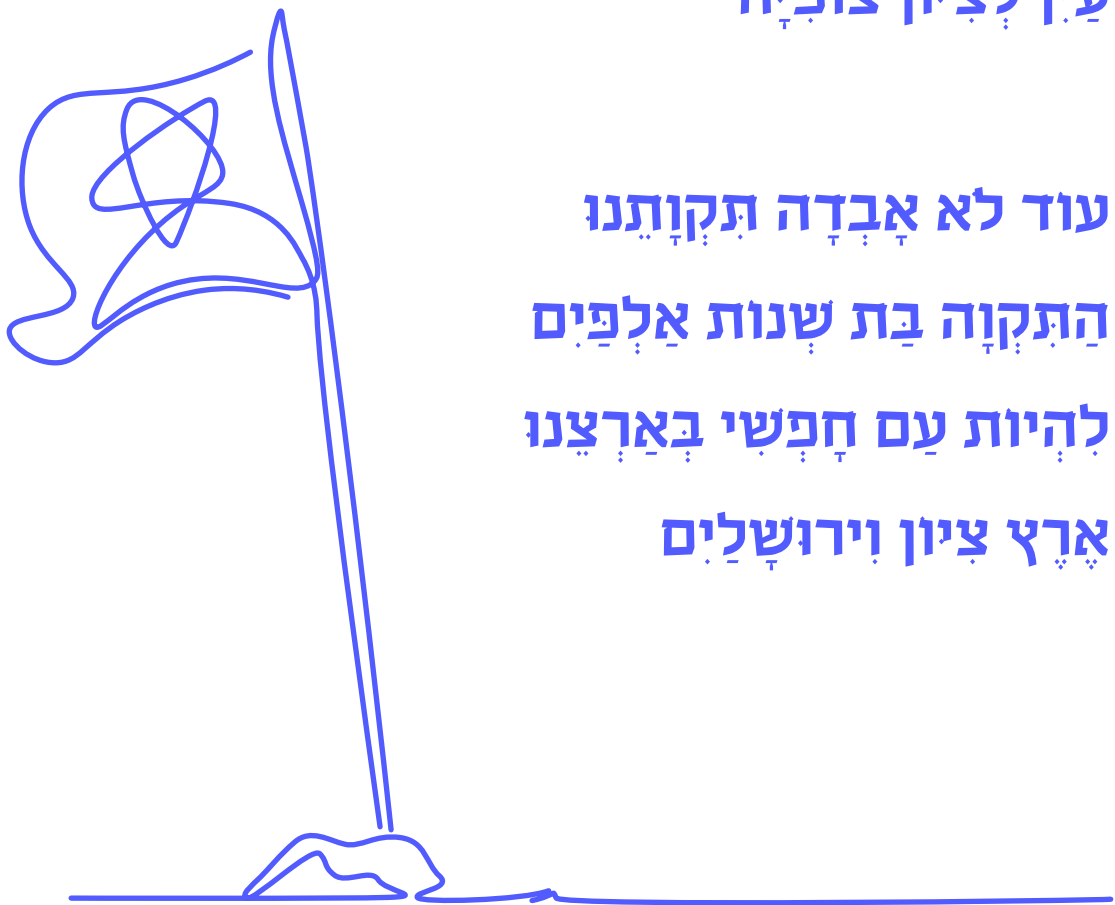
עֵין לְצִיּוֹן צוֹפִיָּה

עוֹד לֹא אֲבָדָה תְּקוּתָנוּ

הַתְּקוּהָ בֵּת שְׁנוֹת אֲלֵפִים

לְהִיּוֹת עִם חֶפְשֵׁי בְּאֶרְצָנוּ

אֶרֶץ צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם

חובר על ידי צוות מרכז הטקסים במכון הרטמן:
ד"ר רבקה רוזנר-שילוני, אדוה הכהן בומנדיל, חגית
ברטוב, ד"ר רני יגר, הרבה תמר אלעד-אפלבום.

לתפילות, שירים וטקסים סרקו:

jewishrituals.org.il

THE JULIUS
STULMAN
FOUNDATION

אביו
AVIV FOUNDATION